

Wymagania edukacyjne do klasy 4 z przyrody d o programu nauczania przyrody Mac

Dział	Poziom wymagań				
	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Ja i przyroda	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje sposoby poznawania przyrody; - podaje przykłady wykorzystania zmysłów podczas prowadzenia obserwacji przyrodniczych; - wymienia różne źródła wiedzy o przyrodzie - wymienia nazwy przyrządów stosowanych w poznawaniu przyrody; - wymienia zasady bezpieczeństwa podczas obserwacji przyrodniczych - wyjaśnia, na czym polega doświadczenie przyrodnicze; - podaje zasady bezpieczeństwa podczas doświadczeń przyrodniczych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje sposoby korzystania z różnych źródeł wiedzy o przyrodzie. - poprawnie korzysta z przyrządów; - wymienia zasady bezpiecznego korzystania z przyrządów służących do obserwacji przyrodniczych - podaje przykłady obiektów i organizmów, które można obserwować; - odczytuje informacje z przyrządów. - podaje przykłady pytań, na które można uzyskać odpowiedź, przeprowadzając doświadczenie przyrodnicze 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje sposoby poznawania przyrody; - określa rolę zmysłów w poznawaniu przyrody - określa przeznaczenie poznanych przyrządów; - posługuje się przyrządami podczas prowadzonych obserwacji. - korzysta z różnych źródeł wiedzy o przyrodzie, planując obserwacje przyrodnicze; - korzysta z różnych źródeł wiedzy o przyrodzie podczas planowania doświadczeń przyrodniczych; - wyjaśnia różnice między doświadczeniem a obserwacją 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady sposobów poznawania przyrody i określa, jaką rolę pełnią zmysły w każdym z takich przykładów - korzysta z różnych źródeł wiedzy o przyrodzie podczas planowania obserwacji; - wyjaśnia, dlaczego podczas obserwacji przyrodniczych należy stosować zasady bezpieczeństwa; - podaje przykłady zastosowania przyrządów (lupy, kompasu, taśmy mierniczej) w poznawaniu przyrody - dokumentuje obserwacje przyrodnicze; - przeprowadza obserwacje na podstawie instrukcji w podręczniku 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego w poznaniu przyrody należy korzystać z różnych źródeł wiedzy - wyjaśnia, jak należy korzystać na lekcjach przyrody z przyrządów: lupy, kompasu, taśmy mierniczej; - uzasadnia, że obserwacje są źródłem wiedzy o przyrodzie - podaje przykłady dokumentowania doświadczeń przyrodniczych; - uzasadnia, że doświadczenia są źródłem wiedzy o przyrodzie

				- dokumentuje doświadczenia przyrodnicze; -przeprowadza doświadczenie na podstawie instrukcji w podręczniku	
Cztery strony świata	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, co to jest widnokrąg i linia widnokręgu; - opisuje przebieg widnokręgu - wymienia nazwy kierunków głównych - wskazuje położenie Słońca nad widnokregiem w ciągu doby; - obserwuje widomą wędrówkę Słońca w ciągu doby; -wskazuje na widnokregu miejsca wschodu, górowania i zachodu Słońca. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jak się zmienia widnokrąg, kiedy dana osoba zmienia miejsce obserwacji - wyznacza kierunki geograficzne na widnokregu za pomocą kompasu; - wskazuje kierunki główne w terenie - wyjaśnia zależność między wysokością Słońca a długością cienia w ciągu dnia i w ciągu roku 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia kierunki główne, używając nazw polskich - dostrzega zależność między wysokością Słońca a długością cienia w ciągu dnia i w ciągu roku - używa angielskich skrótów kierunków głównych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jak się zmienia widnokrąg, kiedy obserwator zmienia wysokość, z której go obserwuje - wyznacza kierunki w terenie za pomocą Słońca; - opisuje zmiany w położeniu Słońca nad widnokregiem w ciągu dnia i w ciągu roku 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uzasadnia, że widnokrąg zmienia się w momencie zmiany miejsca obserwacji i wysokości obserwacji - wyjaśnia, jak wyznaczyć kierunki w terenie bez użycia przyrządów – jedynie na podstawie obserwacji przyrody - wyjaśnia pojęcie „widoma wędrówka Słońca nad widnokregiem”
Pogoda i pory roku	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, co to jest pogoda; -podaje nazwę przyrządu służącego do pomiaru temperatury powietrza, ciśnienia atmosferycznego, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia składniki pogody; -podaje przykłady wpływu temperatury na życie człowieka - wymienia stany skupienia wody; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje zastosowanie termometru w różnych sytuacjach życia codziennego - podaje przykłady opadów i osadów atmosferycznych oraz 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady zawodów uzależnionych od określonej temperatury powietrza - charakteryzuje zjawiska pogodowe: 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wskazuje zależności między wysoką lub niską temperaturą powietrza a funkcjonowaniem organizmów

	<p>kierunku i prędkości wiatru; –wskazuje na termometrze temperaturę ujemną i dodatnią - odróżnia opady od osadów atmosferycznych; –określa stopień zachmurzenia (niebo bez chmur, zachmurzenie częściowe, zachmurzenie całkowite) –wyjaśnia, co to jest ciśnienie atmosferyczne; – podaje zasady bezpiecznego zachowania podczas występowania niebezpiecznych zjawisk pogodowych</p>	<p>– podaje nazwę przyrządu do mierzenia wielkości opadów atmosferycznych; – wymienia jednostki, w których podaje się wielkość opadów atmosferycznych - podaje jednostkę ciśnienia atmosferycznego; –podaje jednostki, w których można określić prędkość wiatru; –opisuje zasady bezpiecznego zachowania podczas występowania niebezpiecznych zjawisk pogodowych (burzy, huraganu, zamieci śnieżnej). - opisuje zjawiska pogodowe charakterystyczne dla poszczególnych pór roku: burze, huragany, deszcze nawalne, zawieje śnieżne</p>	<p>wskazuje ich stan skupienia –wyjaśnia, jak można zmierzyć wielkość opadów atmosferycznych - podaje zasadę określania kierunku wiatru; –odczytuje z aktualnej mapy pogody kierunek i prędkość wiatru w miejscu swojego zamieszkania; –podaje skutki silnego wiatru - opisuje prognozę pogody przedstawioną na mapie za pomocą znaków umownych</p>	<p>burzę, tęczę, deszcze nawalne, intensywne opady śniegu, i opisuje ich następstwa; –wskazuje lub rysuje znaki, które są umieszczane na mapach prognozy pogody dla zachmurzenia i opadów atmosferycznych; –dostrzega zależności między poznanymi składnikami pogody, tzn. temperaturą powietrza a opadami i osadami atmosferycznymi. –wyjaśnia na podstawie doświadczenia z balonem, jak powstaje wiatr; –zaznacza na mapie Polski określony kierunek wiatru; –wyjaśnia, czym są huragan i zawieja śnieżna –podaje skutki zawiei śnieżnej i huraganu. - opracowuje prognozę pogody i przedstawia ją</p>	<p>- prowadzi dzienniczek pogody uwzględniający temperaturę powietrza, zachmurzenie oraz opady i osady atmosferyczne - wyszukuje informacje na temat ostrzeżeń przed silnym wiatrem dla swojej miejscowości lub informacje o skutkach silnego wiatru w miejscu swojego zamieszkania –analizuje wykresy i rysunki, przyporządkowując im zjawiska pogodowe w poszczególnych porach roku</p>
--	--	---	--	---	---

				za pomocą znaków umownych	
Moje ciało	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia układy narządów budujące ciało człowieka; – wyjaśnia, do czego służy szkielet, układ pokarmowy, układ oddechowy, układ krwionośny, – wyjaśnia, jak należy dbać o prawidłową postawę ciała, o układ pokarmowy, o układ oddechowy i układ krwionośny. - wskazuje różnice w wyglądzie zewnętrznym kobiety i mężczyzny; – rozpoznaje na schematach komórki rozrodcze męskie i żeńskie; – opisuje, jak dbać o układ rozrodczy – wymienia zasady higieny w okresie dojrzewania – wyjaśnia, jaką rolę odgrywa układ nerwowy w organizmie – podaje nazwy zmysłów człowieka i wskazuje je na własnym organizmie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na planszy i podaje nazwy elementów szkieletu: czaszka, kręgosłup, klatka piersiowa, kości kończyny górnej, kości kończyny dolnej - wymienia składniki pokarmowe zawarte w różnych produktach – wskazuje na planszy lub modelu i na własnym ciele ślinianki, wątrobę, trzustkę i żołądek – na planszy układu oddechowego wskazuje jamę nosową, krtań, tchawicę, oskrzela i płuca. - określa rolę serca w krążeniu krwi – wymienia funkcje krwi – wyjaśnia, do czego służy układ rozrodczy męski i żeński – wskazuje na planszy narządy budujące układ rozrodczy kobiety i mężczyzny – opisuje zmiany fizyczne i psychiczne zachodzące w 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - na modelu szkieletu człowieka wskazuje ruchome połączenia kości (stawy) - na planszy układu pokarmowego wskazuje jamę ustną, przełyk, żołądek, jelito cienkie, jelito grube, odbył - opisuje rolę jamy nosowej, krtani i płuc - wyjaśnia, jak zmienia się tętno pod wpływem wysiłku fizycznego – podaje nazwy poszczególnych elementów budowy układu rozrodczego kobiety i mężczyzny – wskazuje czynniki wpływające pozytywnie i negatywnie na organizm w okresie dojrzewania – wyjaśnia, jaką rolę odgrywa mózg 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polega współdziałanie szkieletu z mięśniami - wyjaśnia, co to znaczy trawienie pokarmu - podaje funkcje odcinków układu pokarmowego - uzasadnia, dlaczego należy oddychać przez nos - wymienia rodzaje naczyń krwionośnych i podaje ich rolę – opisuje funkcje poszczególnych narządów w układach rozrodczych kobiety i mężczyzny - wyjaśnia, na czym polega dojrzewanie płciowe - wyjaśnia rolę narządów zmysłów w odbieraniu informacji z otoczenia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego stawy umożliwiają człowiekowi poruszanie się - uzasadnia, dlaczego pokarm powinien być dokładnie pogryziony – opisuje, korzystając z planszy, drogę wdychanego powietrza i dalszą wędrówkę tlenu do komórek ciała - wyjaśnia, dlaczego człowiek umiera, gdy ustaje praca jego serca - wyjaśnia, z czego wynikają różnice między układem rozrodczym męskim a żeńskim – wskazuje podobieństwa i różnice w dojrzewaniu dziewcząt i chłopców. - opisuje rolę mózgu w odbieraniu wrażeń ze środowiska

	<p>–podaje podstawowe zasady dbałości o wzrok i słuch</p>	<p>organizmach dziewczynki i chłopca podczas dojrzewania –wskazuje na planszy główne narządy układu nerwowego i podaje ich nazwy –opisuje rolę zmysłu wzroku, słuchu, węchu, smaku i dotyku w odbieraniu informacji z otoczenia</p>			<p>zewnątrznego przez narządy zmysłów</p>
<p>Moje zdrowie i bezpieczeństwo</p>	<p>Uczeń: –wyjaśnia, po czym można poznać, że organizm choruje –opisuje sposoby zapobiegania chorobom –podaje właściwości różnych substancji, np. plasteliny, szkła, gąbki –odszukuje na opakowaniu środka czystości piktogramy informujące o tym, że produkty te są szkodliwe dla zdrowia –podaje przykłady zwierząt jadowitych, roślin trujących –wskazuje poprawne postępowanie w wypadku pogryzienia przez zwierzę –wymienia funkcje skóry</p>	<p>Uczeń: –wyjaśnia, w jaki sposób są wywoływane choroby zakaźne –podaje przykłady chorób zakaźnych człowieka –wyjaśnia, czym są choroby pasożytnicze –wyjaśnia, dlaczego na opakowaniach produktów szkodliwych są umieszczone symbole ostrzegawcze –opisuje, jak należy pielęgnować trujące rośliny pokojowe –wyjaśnia, jak należy postępować w wypadku wykrycia na skórze kleszcza</p>	<p>Uczeń: –wskazuje drogi wnikania czynników chorobotwórczych do organizmu człowieka –podaje przykłady pasożytów i chorób wywołanych przez pasożyty –wskazuje przedmioty codziennego użytku wykonane z substancji kruchych, sprężystych i plastycznych –odróżnia substancje kruche od sprężystych i plastycznych –wskazuje sposób postępowania w wypadku kontaktu z rośliną trującą</p>	<p>Uczeń: –wyjaśnia, czym różnią się choroby zakaźne od chorób pasożytniczych –wyjaśnia, dlaczego osoba chora na chorobę zakaźną powinna się zgłosić do lekarza –uzasadnia zastosowanie substancji sprężystych, kruchych i plastycznych do wykonania przedmiotów codziennego użytku –wyjaśnia, dlaczego w kontaktach ze zwierzętami należy zachować szczególną ostrożność</p>	<p>Uczeń: –wyjaśnia, czym jest odporność i jak ją nabyć –podaje przykłady chorób, przeciwko którym można się zaszczepić –określa sposób stosowania środka chemicznego na podstawie informacji umieszczonej na opakowaniu –wymienia i krótko charakteryzuje choroby, które mogą być następstwem ukąszenia przez kleszcza –wymienia rodzaje uszkodzeń ciała i</p>

	<p>–opisuje sposoby zabezpieczania ciała przed skutkami nadmiernego promieniowania słonecznego</p> <p>–wskazuje sposoby postępowania podczas opatrywania otarcia lub skaleczenia</p> <p>–wyjaśnia, co to jest uzależnienie</p> <p>–podaje przykłady środków uzależniających</p> <p>–wyjaśnia, co oznacza pojęcie higiena osobista</p> <p>–opisuje zasady dbania o własne ciało</p> <p>–wymienia zasady zdrowego odżywiania</p> <p>–podaje elementy zdrowego stylu życia</p> <p>–podaje przykłady właściwego spędzania wolnego czasu przez ucznia klasy 4</p> <p>–wskazuje niebezpieczeństwa związane z wypoczynkiem nad wodą</p> <p>–wymienia zasady właściwego odpoczynku nad wodą</p>	<p>– wyjaśnia, jak należy postępować w wypadku oparzenia i odmrożenia</p> <p>–podaje numery alarmowe służące do wezwania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach</p> <p>–wymienia negatywne skutki uzależnienia od papierosów</p> <p>–wskazuje na etykietach napojów energetyzujących substancje szkodliwe, które mogą powodować uzależnienie</p> <p>–wymienia skutki niewłaściwego odżywiania</p> <p>–podaje przykłady potraw, których nie należy spożywać ze względu na dużą zawartość soli, cukru lub tłuszczu</p> <p>–wyjaśnia, dlaczego sen i ruch są niezbędne dla zachowania zdrowia</p> <p>–podaje przykłady niebezpiecznych sytuacji podczas pobytu na wsi</p> <p>–wyjaśnia, jak należy się zachować, gdy znajdzie się niewybuchy lub niewypały</p>	<p>–podaje, jak postępować w wypadku ukąszenia przez żmiję, pogryzienia i użądlenia przez owady</p> <p>–wyjaśnia, dlaczego nie należy się opalać bez zabezpieczenia skóry</p> <p>–uzasadnia, dlaczego zbyt częste korzystanie z telefonu komórkowego może prowadzić do uzależnienia</p> <p>–uzasadnia, dlaczego niewłaściwe odżywianie może powodować otyłość, niedożywienie lub inne groźne choroby</p> <p>–wyjaśnia, czym jest zdrowy styl życia i charakteryzuje jego elementy</p> <p>–wyjaśnia, dlaczego nie każdy plac zabaw jest bezpieczny</p> <p>–wyjaśnia, dlaczego właściwe poruszanie się na rowerze i na rolkach oraz właściwe wyposażenie są ważne</p>	<p>podaje różnice między zwichnięciem, złamaniem a stłuczeniem</p> <p>–opisuje skutki działania nikotyny i alkoholu oraz napojów energetyzujących na organizm człowieka</p> <p>–wyjaśnia, dlaczego stosowanie zasad zdrowego stylu życia pozwala zachować zdrowie</p> <p>–opisuje ubiór dostosowany do jazdy na rowerze, rolkach oraz do sportów zimowych</p> <p>–wyjaśnia, jak można pomóc tonącemu</p>	<p>opisuje sposoby udzielania pierwszej pomocy</p> <p>–tłumaczy, czym jest omdlenie</p> <p>–wyjaśnia, jak postępować w razie omdlenia i w wypadku krwawienia z nosa</p> <p>–wyjaśnia, co to jest asertywność</p> <p>–rozumie, dlaczego znajomości zawarte przez Internet mogą być niebezpieczne</p> <p>–opisuje kolejne poziomy piramidy pokarmowej</p> <p>–potrafi właściwie zaplanować dzień</p> <p>–opisuje, jak należy dbać o bezpieczeństwo podczas zabawy i wypoczynku</p> <p>–wyjaśnia, kiedy kąpiel w morzu jest niebezpieczna</p> <p>–wyjaśnia, co to jest reguła ograniczonego zaufania</p> <p>–podaje rozwinięcie skrótu GOPR.</p>
--	---	---	---	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> –opisuje bezpieczne poruszanie się na rolkach i rowerze –omawia zasady bezpieczeństwa podczas zimowego wypoczynku 			
Środowisko w mojej okolicy	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> –rozpoznaje i podaje nazwy składników przyrody ożywionej i nieożywionej występujące w najbliższej okolicy –wymienia nazwy form ukształtowania powierzchni wypukłych i wklęsłych –wymienia nazwy form terenu występujących w najbliższej okolicy –wymienia rodzaje skał –wymienia skały występujące w okolicy swojego miejsca zamieszkania –podaje przykłady sposobów przetrwania okresu zimy przez rośliny i zwierzęta –podaje przykłady organizmów samożywnych i cudzożywnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> –odróżnia składniki przyrody od wytworów działalności człowieka –rozpoznaje główne formy ukształtowania powierzchni występujące w okolicy –odróżnia wypukłe formy ukształtowania terenu od wklęsłych –podaje przykłady skał sypkich, zwięzłych i litych –podaje przykłady przedmiotów wykonanych ze skał –podaje przykłady przystosowania roślin do warunków suchych i wilgotnych –wskazuje przystosowania w budowie organizmów do zdobywania pokarmu –opisuje znaczenie roślin w przyrodzie i życiu człowieka 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> –podaje zależności między nieożywionymi a ożywionymi składnikami przyrody –wskazuje elementy pagórka (szczyt, wierzchołek, stok łagodny, stok stromy) –wskazuje elementy doliny (zbocze strome, zbocze łagodne) –wyjaśnia, co to jest skała –podaje różnice między skałami sypkimi, zwięzłymi a litymi – podaje różnice między samożywnym a cudzożywnym sposobem odżywiania –opisuje temperaturę powietrza, wilgotność i nasłonecznienie i siłę wiatru występujące w poszczególnych warstwach lasu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje, w jaki sposób człowiek wykorzystuje przyrodę do własnych potrzeb i jak przyroda wpływa na życie i działalność człowieka – podaje różnice między kotliną a doliną – opisuje różne rodzaje skał – opisuje przystosowanie roślin do zdobywania światła –podaje, czym się różnią roślinożercy od drapieżników – rozpoznaje podstawowe gatunki roślin i zwierząt żyjących w lesie oraz przyporządkowuje je do odpowiednich warstw lasu –podaje przykłady wykorzystania drożdży do wytwarzania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podsumowuje wiedzę o środowisku najbliższej okolicy, w prezentacji uwzględnia składniki przyrody ożywionej i nieożywionej – rozróżnia różne typy ukształtowania terenu (teren równinny, pagórkowaty, górski) – podaje cechy skał: litych, zwięzłych i sypkich –podaje przykłady zastosowania skał –opisuje warunki życia na lądzie i w wodzie uwzględniając zawartość tlenu, wilgoci, a także nasłonecznienie (temperaturę powietrza)

	<ul style="list-style-type: none"> –wymienia cechy roślinożerców i drapieżników –wymienia warstwy roślinności w lesie –wymienia podstawowe zasady właściwego zachowania się w lesie –podaje warunki odpowiednie do rozwoju grzybów –wymienia przykłady grzybów jadalnych, niejadalnych i trujących –podaje różnice między pieczarką a muchomorem sromotnikowym – wyjaśnia, co to jest łąka i jak człowiek wykorzystuje łąki –wyjaśnia, co to jest pole –wymienia produkty otrzymywane z pszenicy, żyta, owsa, jęczmienia i kukurydzy, ziemniaków i buraków cukrowych –określa, czym są wody powierzchniowe –podaje przykłady wód powierzchniowych: stojących i płynących –podaje cechy środowiska wodnego 	<ul style="list-style-type: none"> –podaje i wskazuje przykłady roślin tworzących poszczególne warstwy lasu –wymienia zasady kodeksu grzybiarza – rozpoznaje na fotografii i w terenie typowe rośliny łąkowe, zboża uprawiane w Polsce, rośliny oleiste –podaje nazwy wód stojących i płynących występujących najbliżej miejsca zamieszkania – wskazuje cechy budowy ryby, które umożliwiają jej życie w środowisku wodnym 	<ul style="list-style-type: none"> –rozpoznaje na okazach naturalnych, planszach i zdjęciach pospolite grzyby jadalne i trujące, typowe zwierzęta łąk, typowe zwierzęta pól –wykazuje związek między budową zwierząt a przystosowaniem do życia w różnych warunkach –wyjaśnia, co to jest źródło i ujście rzeki –rozpoznaje prawy i lewy brzeg rzeki –wskazuje elementy doliny rzeki –podaje nazwy kilku rzek i jezior Polski –porównuje warunki życia w wodzie i na lądzie –opisuje cechy, które pozwalają roślinom żyć w wodzie 	<ul style="list-style-type: none"> produktów spożywczych –wymienia przykłady grzybów jadalnych i ich trujących odpowiedników – wymienia różnice między polem uprawnym a łąką –podaje przykłady organizmów uznawanych w rolnictwie za szkodniki – rozróżnia naturalne i sztuczne zbiorniki wodne występujące w najbliższej okolicy –wskazuje na mapie rzekę główną i jej dopływy – wymienia nazwy roślin i zwierząt żyjących w jeziorach Polski 	<ul style="list-style-type: none"> –wyjaśnia, w jaki sposób odżywiają się rośliny –wyjaśnia znaczenie grzybów w przyrodzie oraz życiu człowieka – wyjaśnia, na czym polega pożyteczna rola organizmów niszczących szkodniki na polu – wskazuje na mapie 3 największe rzeki w Polsce –podaje przykłady prawych i lewych dopływów Wisły wykorzystując mapę – wyjaśnia, jak oddychają ryby
--	---	---	---	---	---

	–wymienia strefy jeziora i podaje przykłady organizmów, które w nich występują				
Plan i mapa	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rysuje plan dowolnego przedmiotu – odczytuje informacje z legendy planu lub mapy – wymienia rodzaje map, np. topograficzną, turystyczną – rozpoznaje znaki topograficzne w legendzie mapy: punktowe, liniowe, powierzchniowe – wyjaśnia, co to znaczy zorientować mapę – wymienia sposoby pomiaru odległości w terenie – wyjaśnia, co to jest szkic 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia czynności umożliwiające sprawne narysowanie planu – korzysta z informacji zawartych w legendzie mapy – odczytuje informacje z mapy, posługując się legendą – wyjaśnia, jak zorientować mapę za pomocą kompasu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, że plan okolicy i mapa są narysowane w zmniejszeniu – opisuje najbliższą okolicę na podstawie planu – czyta mapę – interpretuje znaki zamieszczone na różnych mapach – orientuje mapę w terenie za pomocą kompasu – mierzy odległości w terenie na podstawie liczby swoich kroków – szacuje odległość w terenie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje różnice między planem a mapą – opisuje środowisko przyrodnicze wybranego obszaru, korzystając z różnych map – orientuje mapę w terenie za pomocą obiektów terenowych – podaje różnice między szkicem, planem a mapą 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jakich sytuacjach znajomość czytania planów jest przydatna - planuje wycieczkę po nieznanym terenie, korzystając z mapy - korzysta z planu i mapy podczas planowania wycieczki
Działalność człowieka a środowisko	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia składniki krajobrazu najbliższej okolicy – podaje przykłady wpływu działalności człowieka na przeobrażenia środowiska przyrodniczego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje w terenie składniki krajobrazu charakterystyczne dla najbliższej okolicy i podaje ich nazwy – wyjaśnia, czym się różni krajobraz naturalny od antropogenicznego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dzieli składniki krajobrazu na naturalne i przekształcone przez człowieka – określa funkcje składników antropogenicznych w środowisku 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między składnikami naturalnymi a antropogenicznymi (przekształconymi przez człowieka) – wskazuje zależności między elementami 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia przykłady zależności między składnikami środowiska przyrodniczego a działalnością człowieka

	<p>(miejskiego, wiejskiego, przemysłowego)</p> <ul style="list-style-type: none"> –wymienia cechy krajobrazu najbliższej okolicy –wskazuje cechy krajobrazu najbliższej okolicy, które powstały lub zostały przekształcone pod wpływem działalności człowieka –wskazuje na mapie najbliższej okolicy ciekawe miejsca, które warto odwiedzić –wymienia formy ochrony przyrody stosowane w Polsce –podaje nazwy i wskazuje obiekty zabytkowe w najbliższej okolicy –wymienia sposoby ochrony środowiska, które może sam stosować (np.: oszczędzanie wody, energii elektrycznej, segregacja śmieci) –wymienia ciekawe krajobrazowo miejsca w najbliższej okolicy w tym BPN 	<ul style="list-style-type: none"> –rozdziela krajobraz wiejski i miejski –podaje elementy krajobrazu wiejskiego i krajobrazu miejskiego –charakteryzuje współczesny krajobraz najbliższej okolicy na podstawie aktualnych map i obserwacji w terenie –wymienia nazwę, położenie oraz cechy wyróżniające miejsce zamieszkania (czyli „małą ojczyznę”) –korzysta z różnych źródeł wiedzy w poznawaniu najbliższej okolicy –wymienia miejsca występowania w najbliższej okolicy różnych form ochrony przyrody –uzasadnia potrzebę ochrony obiektów zabytkowych w najbliższej okolicy –uzasadnia ochronę środowiska przyrodniczego w najbliższej okolicy –podaje źródła, w których można znaleźć informacje o ciekawych miejscach w najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> –podaje nazwy składników środowiska antropogenicznego charakterystycznego dla najbliższej okolicy –opisuje przeobrażenia środowiska najbliższej okolicy –opisuje dawny krajobraz okolicy, np. na podstawie opowiadań rodzinnych, starych map i fotografii –wyszukuje obiekty w najbliższej okolicy godne zwiedzania –wymienia źródła informacji pomocne w poznaniu najbliższej okolicy –przygotowuje trasę wycieczki po najbliższej okolicy –wyjaśnia, w jaki sposób w Polsce chroni się przyrodę –wskazuje na mapie polski przykłady miejsc chronionych – opisuje zajęcia ludności w najbliższej okolicy, tradycję i kulturę 	<p>naturalnymi a antropogenicznymi krajobrazu</p> <ul style="list-style-type: none"> –charakteryzuje krajobraz przemysłowy –ocenia zmiany zagospodarowania terenu wpływające na wygląd krajobrazu najbliższej okolicy –pokazuje w terenie lub na mapie przykłady zmian antropogenicznych w krajobrazie najbliższej okolicy –podaje przykłady obiektów w najbliższej okolicy, które zasługują na ochronę i uzasadnia swój wybór –wskazuje na mapie i w terenie obiekty chronione w okolicy –wskazuje działania, które mogłyby poprawić stan środowiska najbliższej okolicy –przygotowuje folder o najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> –uzasadnia istnienie zależności między składnikami środowiska przyrodniczego a składnikami środowiska antropogenicznego –opisuje zmiany krajobrazu, np. w ciągu 10, 20, 50 lat (np. na podstawie rozmowy z rodziną) –wymienia kilka powodów, dla których należy dbać o nasze dziedzictwo przyrodnicze –omawia ciekawe miejsca w okolicy
--	--	---	--	---	--

		<p>–podaje źródła, w których są opisane chronione obiekty znajdujące się w najbliższej okolicy</p>	<p>–wyjaśnia geograficzne nazwy miejscowe i ich pochodzenie na podstawie informacji z lekcji</p>		
--	--	--	--	--	--